

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ І МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Публічна служба в Україні»

на тему:

**«ОБМЕЖЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ, СПРЯМОВАНІ НА
ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНИМ ТА ПОВ'ЯЗАНИМ ІЗ КОРУПЦІЄЮ
ПРАВООПОРУШЕННЯМ»**

Студентки 2 курсу, групи 2АПУА
спеціальності 281 «Публічне управління
та адміністрування»
Сорокіної Дарії Віталіївни

Керівник: д. держ. упр., проф. **Лазор О. Д.**
Національна шкала _____

Кількість балів: __ Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

_____(_____)

Підпис Прізвище та ініціали

_____(_____)

Підпис Прізвище та ініціали

_____(_____)

Підпис Прізвище та ініціали

Вінниця-2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	1
РОЗДІЛ 1. ОБМЕЖЕННЯ, ЗАБОРОНИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ТА ПОВ'ЯЗАНИМ ІЗ КОРУПЦІЄЮ ПРАВОПОРУШЕННЯМ.....	5
1.1. Сутність та види обмежень державних службовців, спрямовані на запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням	5
1.2. Причини та наслідки корупційних проявів у діяльності державних службовців.....	12
1.3. Відповідальність за порушення встановлених Законом обмежень.....	14
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ОБМЕЖЕНЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ.....	16
2.1. Аналіз ефективності існуючих механізмів контролю.....	16
2.2. Виявлення прогалин у практичній реалізації обмежень для державних службовців.....	17
2.3. Перспективи розвитку обмежень для державних службовців, спрямованих на запобігання корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням	18
2.4. Зарубіжний досвід обмежень для державних службовців, спрямованих на запобігання корупційним правопорушенням.....	20
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБМЕЖЕНЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ: РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА.....	23
ВИСНОВКИ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	28

ВСТУП

Актуальність теми. Корупція є однією з найсерйозніших загроз для сталого розвитку держави, підриваючи довіру громадян до органів влади, гальмуючи економічний розвиток та погіршуючи міжнародний імідж країни. В Україні проблема корупції залишається критичною, що підтверджується результатами різноманітних соціологічних досліджень, а також місцем країни у міжнародних рейтингах прозорості та боротьби з корупцією.

Одним із ключових механізмів протидії корупції є встановлення обмежень для державних службовців, які спрямовані на попередження корупційних ризиків і забезпечення чесності, прозорості та доброчесності в системі публічного управління. Ці обмеження охоплюють декларування доходів, уникнення конфлікту інтересів, заборону на подарунки, обмеження сумісництва тощо. Однак практичне впровадження цих механізмів стикається з низкою викликів: прогалини у законодавстві, недостатня ефективність контролюючих органів, низька обізнаність службовців та відсутність належної мотивації до дотримання правил.

Особливо важливо досліджувати цю тему у контексті реформування антикорупційної політики України, інтеграції з європейськими стандартами управління та посилення підзвітності державних службовців. Вивчення дієвості обмежень, а також аналіз успішного досвіду інших країн дозволяють знайти нові підходи до підвищення ефективності антикорупційних заходів.

Таким чином, тема обмежень для державних службовців, спрямованих на запобігання корупційним правопорушенням, є актуальною як з точки зору теоретичного дослідження, так і для розробки практичних рекомендацій, спрямованих на посилення доброчесності в державному секторі. Це, у свою чергу, сприятиме розвитку правової держави, зміцненню демократичних інституцій та підвищенню довіри суспільства до органів державної влади.

Мета роботи. Комплексно дослідити сутність, види та механізми запровадження обмежень для державних службовців, спрямованих на

запобігання корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням, шляхом аналізу правової бази України, вивчення типів обмежень та міжнародного досвіду, оцінки ефективності існуючих механізмів, виявлення прогалин у національному законодавстві й практиці застосування обмежень, а також розробки рекомендацій щодо вдосконалення системи обмежень для підвищення її ефективності.

Завдання:

1. Визначити сутність та види обмежень державних службовців, спрямовані на запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням.
2. Проаналізувати причини та наслідки корупційних проявів у діяльності державних службовців
3. Проаналізувати ефективність застосування механізмів контролю за державними службовцями
4. Оцінити ефективність існуючих механізмів впровадження обмежень для запобігання корупції.
5. Вивчити практичний стан реалізації обмежень для державних службовців
6. Дослідити перспективи розвитку обмежень для державних службовців, спрямованих на запобігання корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням
7. Вивчити зарубіжний досвід обмежень для державних службовців, спрямованих на запобігання корупційним правопорушенням
8. Розробити рекомендації щодо вдосконалення системи обмежень для державних службовців з метою підвищення їх ефективності у запобіганні корупційним правопорушенням.

Об'єкт дослідження: обмеження державних службовців.

Предмет дослідження: обмеження для державних службовців, спрямовані на попередження корупційних правопорушень і мінімізацію їх наслідків.

Методологічна основа теми. Дослідження обмежень державних службовців, спрямованих на запобігання корупційним та пов'язаним із

корупцією правопорушенням, базується на міждисциплінарному підході, що поєднує такі методологічні основи:

1. Загальнонаукові методи

- Аналіз і синтез: використання для визначення сутності правових обмежень, їх структури та механізмів впливу на поведінку державних службовців.

- Абстрагування та узагальнення: дозволяють сформулювати теоретичні засади обмежень та їх роль у запобіганні корупції.

- Системний підхід: дослідження обмежень у контексті їх взаємодії з іншими елементами антикорупційної політики.

2. Спеціальні методи.

- Порівняльно-правовий аналіз: для дослідження міжнародного досвіду у запровадженні обмежень для державних службовців та порівняння з українським законодавством.

-Формально-логічний метод: для аналізу нормативно-правових актів, що регламентують діяльність державних службовців.

-Метод правового моделювання: застосування для розробки рекомендацій з удосконалення чинних обмежень.

3. Емпіричні методи

-Аналіз статистичних даних: використання офіційної статистики, зокрема даних про виявлені корупційні правопорушення серед державних службовців.

-Соціологічні методи: опитування експертів, державних службовців, громадян щодо ефективності існуючих обмежень.

-Кейс-стаді: дослідження конкретних випадків корупції для оцінки недоліків у застосуванні обмежень.

4. Міждисциплінарний підхід

- Економічний аналіз права: оцінка вартості впровадження та підтримки антикорупційних заходів.

- Психологічний підхід: вивчення мотивацій та поведінкових аспектів державних службовців у контексті запобігання корупції.

- Інформаційно-технологічний підхід: аналіз можливостей цифрових технологій для моніторингу та контролю дотримання обмежень.

5. Нормативно-правова база

- Національне законодавство України (Закони України "Про запобігання корупції", "Про державну службу" тощо).

- Міжнародні акти: Конвенція ООН проти корупції, рекомендації GRECO, стандарти Європейського Союзу.

Структура роботи: Робота містить титульну сторінку, зміст, три розділи, сім підрозділів, вступ, висновки та список використаних джерел.

ВИСНОВКИ

Дана робота підтвердила актуальність теми обмежень для державних службовців як одного з ключових інструментів боротьби з корупцією. В результаті роботи мною було досягнуто поставлених завдань і отримано наступні результати:

-Визначено сутність та види обмежень для державних службовців: встановлено, що такі обмеження є інструментами правового регулювання, спрямованими на мінімізацію корупційних ризиків, включаючи фінансовий контроль, уникнення конфлікту інтересів, заборону отримання подарунків, обмеження у контактах із приватним сектором та післяслужбові обмеження.

-Проаналізовано правову базу України: досліджено, що вітчизняне законодавство, зокрема Закон України «Про запобігання корупції», забезпечує основи для регулювання обмежень, проте має певні прогалини в частині імплементації та контролю за їх дотриманням.

Досліджено типи обмежень: охарактеризовано практики фінансового контролю (декларування майна та доходів), механізми уникнення конфлікту інтересів, норми щодо заборони отримання подарунків та інші обмеження, які є актуальними для України.

Оцінено ефективність існуючих механізмів впровадження обмежень: виявлено, що хоча національні механізми запобігання корупції створюють значний потенціал для протидії правопорушенням, їх ефективність знижується через недостатню прозорість, низький рівень відповідальності за порушення та обмеженість ресурсів для моніторингу.

Вивчено міжнародний досвід: проаналізовано практики США, Сінгапуру, Франції, Канади та інших країн, що доводить важливість комплексного підходу до запровадження обмежень та постійного оновлення законодавчої бази з урахуванням сучасних викликів.

Виявлено прогалини у національному законодавстві: серед ключових проблем – недоліки у визначенні конфлікту інтересів, відсутність ефективного моніторингу за дотриманням обмежень та недостатній рівень правозастосування.

Розроблено рекомендації щодо вдосконалення системи обмежень: запропоновано підвищити ефективність декларування активів через автоматизацію процесів, посилити відповідальність за порушення антикорупційних норм, вдосконалити механізми навчання етики державних службовців, а також впровадити «період охолодження» для посадовців після звільнення з державної служби.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що підвищення ефективності антикорупційних обмежень для державних службовців вимагає системного підходу, який поєднує вдосконалення законодавчої бази, міжнародний досвід та практичну імплементацію ефективних механізмів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баланда А.Л. Соціальний контекст політичної корупції А.Л. Баланда, В.Г. Пшеничний . Збірник наукових праць. –2010. С.19–26.
2. Волошенко А.В. Проблеми здійснення антикорупційних реформ у сучасній Україні та шляхи їх реалізації. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 8. С. 51 – 61.
3. Гвоздецький В. Д. Адміністративно-правові та організаційні засади запобігання та протидії корупції в Україні: 12.00.07 . В. Д. Гвоздецький. – К., 2014. С.587 .
4. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 1700-VII, URL: [://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text) (дата звернення: 24.11.2024)
5. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 1700-VII, абз. 3 ч. 1 ст. 1 Визначення термінів URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 24.11.2024)
6. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 1700-VII , 1п. 1 ч. 1 ст. 3 Суб'єкти, на яких поширюється дія цього Закону URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 24.11.2024)
7. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 1700-VII ,ч. 1 ст. 23 Обмеження щодо одержання подарунків. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 24.11.2024)
8. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 1700-VII, ч. 2 ст. 23 Обмеження щодо одержання подарунків.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>(дата звернення: 19.11.2024) t
9. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 1700-VII, ст.24 Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними веб-сайт. URL: (дата звернення 20.11.2024). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
10. Про запобігання корупції :Закон України від 14.10.2014 1700-VII,п. 1 ч. 1 ст. 25 Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності веб-

сайт. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення:23.11.2024)

11. Про запобігання корупції :Закон України від 14.10.2014 1700-VII, ст.27 Обмеження спільної роботи близьких осіб веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

12. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 1700-VII, ст.67 Незаконні акти та правочини URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

13.Законодавство США: Ethics in Government Act (1978).

14. Про адміністративні правопорушення: Кодекс України стаття172-4 Порухення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 23.11.2024)

15. Про адміністративні правопорушення:Кодекс України стаття 172-5 Порухення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 23.11.2024)

16. Про адміністративні правопорушення; Кодекс України стаття 172-7 Порухення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

17. Про адміністративні правопорушення :Кодекс України стаття 172-8 Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

18. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: веб-сайт. URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text

19. Конвенція про боротьбу з підкупом іноземних посадових осіб у міжнародних ділових операціях: веб-сайт. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU97640>

20. Про боротьбу з корупцією: Кримінальна конвенція URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text

21. Маркєєва О.Д. Аантикорупційна політика в Україні: проблеми та перспективи: веб-сайт. URL <http://sp.niss.gov.ua/content/articles/files/21-1440595448.pdf> (дата звернення: 16.04.2020).
22. Невмержицький Є. В.Корупція в Україні : причини, наслідки, механізми протидії : монографія / Є. В. Невмержицький. 2008. С.368.
- 23.Офіційні матеріали антикорупційних агентств (Сінгапур, Гонконг, Фінляндія).
- 24.Прохоренко О. Прояви корупції загроза національній безпеці України . О. Прохоренко. Науковий вісник НАВСУ. 2002.
25. Хмара О., Волошина А. Антикорупційна політика в Україні: доповідь від платформи громадянського суспільства: веб-сайт. URL: 39 http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/csp-ua-anticorruption-report_ukr.pdf (дата звернення: 16.04.2020)
- 26.Цивільний кодекс України (ст.177,178) веб-сайт. URL: <https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/grazdanskiy-kodeks/glava-12.html>
27. Чапка Р. Ринок газу в Україні поле для активності злочинців, хабарників та інших нечесних людей . Р. Чапка . Свобода. 2000. 3 квітня . С. 6–9.
28. Національне антикорупційне Бюро України веб-сайт. URL: <https://nabu.gov.ua/about-the-bureau/zasadi-roboti/zapytannya-vidpovidi/>